

УПУТСТВО О ОЦЕЊИВАЊУ СУЂЕЊА УТАКМИЦА

1. СИСТЕМ ОЦЕЊИВАЊА

За сва такмичења републичког степена, уводи се јединствени систем оцењивања од стране делегата, инструктора и посматрача.

Учинак судије и помоћника судије вреднује се бројчаном оценом и то:

- одличан 5
- врло добар 4 и 4,5
- добар 3 и 3,5
- довољан 2,5
- недовољан 2
- слаб 1

II. КРИТЕРИЈУМИ ЗА ЈЕДНООБРАЗОВАНО ОЦЕЊИВАЊЕ

Приликом оцењивања успеха у вођењу утакмица делегат, инструктор или посматрач утакмице дужни су да оцене рад судија и помоћника судије и то у интерпретацији Правила фудбалске игре и Одлуке Међународног борда, примени обавезних Одлука ФСЈ и ФСС и спровођења одговарајућих пропозиција такмичења, а нарочито:

- да ли је, и у којој мери, судија био тачан у процењивању и спречавању недозвољене игре и неспортског понашања (слободни ударци и дисциплинске казне),
- да ли је био ауторитативан,
- да ли је игру све време имао под контролом,
- да ли је био физички и психички спреман за вођење и контролу игре,
- како је сарађивао са помоћницима судије,
- све друго што је од значаја за коначну оцену као што су евентуално погрешно донете или пропуштене одлуке од утицаја на развој игре или коначан резултат, што треба прецизно објаснити.

Делегат, инструктор и посматрач дужни су да узимајући у обзир услове, значај и тежину вођења утакмице, у целини посматра и оцењује суђење, водећи рачуна о утицају судијских одлука или пропуста на даљем развоју игре, евентуалним последицама као и коначном исходу. Посебно се обраћа пажња, у којој мери су судије својим држањем и одлукама обезбедиле чистоту игре, спречавању грубе игре и неспортског понашања, као и да ли су имали исте критеријуме у пресуђивању у односу на обе екипе.

Успешно обављени задаци, у отежаним условима вођења игре, делегат, инструктор и посматрач у својој општој оцени узима као елементе добрим особинама успешности судије у примени Правила фудбалске игре и физичкој спремности, док исте услове који су настали услед грешака судије, пропусти или неблаговремено предузетих мера, оцењује као слабости судије, које ће узети у обзир код утврђивања закључне оцене о суђењу утакмице.

Широк распон оцена - две негативне и шест позитивних - дају велику могућност да се правилно оцени свако успешно или неуспешно суђење.

У циљу једнообразног оцењивања, обавезно се треба придржавати следећих критеријума:

а) ОЦЕНЕ ЗА СУЂЕЊЕ УТАКМИЦЕ

- **Оцена одличан (5)**

За оцену одличан 5 потребно је да судија прикаже изванредно и квалитетно суђење, на посебно значајним и веома тешким утакмицама, тешким у смислу разрешавања најкомпликованијих ситуација.

За ову оцену тражи се беспрекорно и изванредно суђење, веома успешна примена правила предности који су имали ефекта, сарадња са помоћницима судије изванредна, без пропуста са разноврсним и великим бројем елемената које је судија благовремено уочавао и доносио ис- правне одлуке, да је судија испољио храброст, одлучност и енергичност током целе утакмице и да је доследно и благовремено изрицао дисциплинске мере, да је доносио тачне, прецизне и благовремене одлуке у свим фазама игре, да је уживао ауторитет код играча стечен ауторитативним, енергичним и изузетно квалитетним суђењем уз

поштовање и спровођење Одлука и Упутства ФСЈ и ФСС и да има потпуно изграђен стил суђења и изузетну физичку припремљеност.

Оцена одличан (5), због услова који треба да се стекну, у принципу изузетно се ретко даје.

- **Оцена врлодобар (4 и 4,5)**

За оцену врлодобар 4 потребно је да судија прикаже једно врло добро суђење и том приликом да је потпуно сигуран, прецизан, тачан, благовремен, ауторитативан и енергичан, да је утакмица била нешто тежа за суђење, да је имао доста посла и да је успешно разрешавао све компликоване ситуације, да је показао тачност и успешност у примени Правила фудбалске игре, да одлуке доноси из непосредне близине, да је физички потпуно спреман, да веома успешно дозвољава пун развој игре успешно примењивао правила предности, да је сарадња са помоћницима судије била веома успешна уз потпуну контролу и процену њихових сигнала и веома успешна примена Одлука и Упутства ФСЈ и ФСС.

Оцена врлодобар 4,5 даје се судији који поред свих елемената који се односе на оцену 4, потребно је да је утакмица веома тешка и значајна у циљу разрешавања најкомпликованијих ситуација, које је судија веома успешно решавао као што су искључења, казнени ударци, предности које су имале ефекте на резултат утакмице.

- **Оцена добар (3 и 3,5)**

За оцену добар 3 потребно је да је судија свој задатак обавио добро и да је практична примена Правила фудбалске игре била на достојној висини, да је утакмица била просечна, да је у изрицању техничких казни био прецизан, тачан, да су дисциплинске мере оправдано изречене, да је сарадња са помоћницима судије била добра без компликованих ситуација, да дозвољава развој игре али предности нису резултирале поготком, да је физички припремљеност примерна и одлуке доноси из непосредне близине. Како се ради о просечној утакмици, каквих се највише одигра у првенству, јсудија није имао могућности да искаже своје посебне квалитете.

Оцена добар 3,5 даје се судији поред елемената за оцену 3 ако је утакмица била нешто више од просечне, да је обиловала догађајима и ситуацијама које је успешно разрешавао, да је предности пуштао врло успешно и да доследно примењује Одлуке и Упутства ФСЈ и ФСС.

- **Оцена довољан (2,5)**

За оцену довољан 2,5 потребно је да је судија овај задатак обавио углавном добро, на утакмици која је била лака за суђење али је при томе правио пропусте лакшег карактера, с тим да ти пропусти и грешке нису имали утицаја на резултат нити на даљи развој игре. Судија је закашњавао у сарадњи помоћницима судијама, неуједначеност у примени предности, пропусти у вези са извођењем слободних удараца - место прекршаја, растојање мање од 9,15 метара итд.

Убацавање лопте ван места где је лопта изашла, Правила фудбалске игре познаје добро, али грешки у њиховој примени и својим пропустима и грешкама није утицао на резултат утакмице, дисциплинске мере углавном примењује, користи предност али уз грешке и пропусте, физичка спремност недовољна, недовољно залагање, одлуке доноси из веће удаљености, недовољно се придржава Одлука и Упутства ФСЈ и ФСС.

- **Оцена недовољан (2)**

Оцена недовољан 2 даје се судији када учини грешке и пропусте које су имале утицаја и на резултат утакмице. Судија је на утакмици начинио више грешака у примени правила фудбалске игре, чини очигледне пропусте у изрицању техничких казни и изрицању дисциплинских мера, омаљовава

или не уочава исправне одлуке помоћника судије, неспортски се понаша према помоћницима судије, играчима, службеним лицима и гледалишту, својим одлукама могло је доћи до инцидента, физичка спремност недовољна и одлуке доноси из *веће* удаљеност, лакша наклоњеност према једној екипи, која није утицала на коначан исход утакмице, није се придржавао Одлука и Упутства ФСЈ и ФСС.

- **Оцена слаб (1)**

Оцена слаб 1 даје се судији када учини теже грешке (материјалне повреде Правила фудбалске игре), које су имале непосредан утицај на коначан исход игре. Под грешкама се не подразумева само погрешно донете одлуке, већ и оне које судија пропусти да их донесе а био је то дужан учинити у циљу правилне примене Правила"Фудбалске игре. Као грешке теже природе због којих оцењује суђење слаб (1) обавезно се подразумева следеће: ~

а) Материјална повреда правила фудбалске игре са утицајем на коначни исход

б) Ако судија није прекинуо утакмицу, а извршен је напад - физички једног или више играча на судију или помоћника судије

в) Ако је учинио више материјалних повреда правила фудбалске игре које нису утицале на коначан исход утакмице, али су имале утицаја на резултат или ток утакмице.

Ако се стекне један од ова три наведена случаја оцена слаб (1) је обавезног карактера.

Поред овога оцена слаб (1) даје се судији и за слабо вођење утакмице, што значи да је извршио низ тежих грешака, имао више очигледних превида испољио колебљивост и несигурност у одлукама, неуједначеност критеријума, како у односу на прекршаје - тако и у односу на тимове - те и места прекршаја и грешке у изрицању дисциплинских мера. Посебно када се радило о недопустивом тзв. школском примеру намерног прекршаја из чл. 12 Правила фудбалске игре учињеном у казненом простору, а судија такав прекршај није казнио, а изречене казна је могла да утиче на коначан исход утакмице. Такав случај мора исцрпно да опише у протоколу - записнику утакмице ЈШПМ-ИЗштају.

Исто ће поступити ако се догоди да судија очигледан - школски пример прекршаја, који се догоди ван казног простора унесе - увуче у казнени простор досудивши казнени ударац. Наклоњеност судије према једној екипи, чије су грешке и пропусти утицали на коначан резултат.

Када је у целини суђење било слабо делегат - инструктор или посматрач је дужан у свом извештају описати све случајеве почињених грешака, слабости и пропуста на основу којих се определио на коначну оцену слаб (1).

б) ОЦЕНЕ ЗА ПОМОЋНО СУЂЕЊЕ

Оцена одличан (5)

Оцена одличан 5 даје се помоћнику судије за изузетно успешно обављен задатак који је обилазач са тежим ситуацијама за решавање надигравање два тима у прављењу и избегавању вештачких офсајд замки, чести контра напади који од помоћног судије изискује посебну покретљивост, концентрацију и одлучност, пуна сарадња и помоћ судији у кризним ситуацијама, посебно за неспортске испаде који се

догађају иза леђа судије, одлично давање знакова судији за прекршаје који не погодују домаћој екипи у "тешкој атмосфери" за обављање своје дужности (која нпр. може да настане после искључења играча на интервенцију помоћног судије итд.).

Ова оцена се даје на веома тешким и значајним утакмицама, тешким у смислу разрешавања најкомпликованијих ситуација, када је помоћник судије беспрекорно обавио своју дужност и до-принео да суђење на утакмици буде изванредно.

Оцена врлодобар (4,4,5)

Оцена врлодобар 4 се даје помоћнику судије који је показао изузетне особине у обављању задатака да је имао далеко више посла и такве ситуације које су захтевале веће ангажовање и већи напор и што је био у прилици да обави врло тежак посао веома успешно у својим пуним ангажовањем, храброшћу и одлучношћу допринео успешном суђењу.

Оцена врлодобар 4,5 се даје помоћнику судије, да поред свих елемената који се односе на оцену 4, потребно је да помоћник судије обавља своју дужност на једној тешкој и веома значајној утакмици и да је врло успешно решавао најкомпликованије ситуације, давајући знаке тачно, врло прецизно и благовремено и да је допринео врло успешном суђењу утакмице.

Оцена добар (3, и 3,5)

Оцена добар 3 се даје помоћнику судије за добро обављену дужност: тачно, благовремено и видљиво давање знакова, савесност у обављању дужности, правилно постављање у линији пред-последњег одбрамбеног играча, потпуна благовремена сарадња са судијом утакмице. Ово све на просечној утакмици, које су и најбројније у нашем првенству, уз солидну физичку спремност.

Оцена добар 3,5 даје се помоћнику судије, да поред свих елемената који се односе на оцену 3, потребно је да помоћник судије обавља дужност на утакмици која је била нешто више од просечне, да је успешно решавао компликоване ситуације, да је давао знаке прецизно и у правом моменту, да је судија све знаке прихватио и да је допринео успешном суђењу.

Оцена довољан (2,5)

Оцена довољан 2,5 даје се помоћнику судије који је у целини гледано, углавном обавио своју дужност добро, али је при том направио мање пропусте, закашњавао у "хватању линије последњег играча", недовољно одлучан у давању знакова, колебаљиво означавању стране која је играла пре него што је лопта напустила граничне линије и сл. а све то под условом да ти пропусти нису имали утицаја на резултат и даљи неправилни развој игре.

Оцена недовољан (2)

Оцена недовољан 2 се даје помоћнику судије који је својим обављањем дужности утицао на резултат утакмице, починио више пропуста у обављању дужности, својим одлукама могао да изазове инцидент, меша се у надлежности главног судије и при томе прави грешке, не прати и не држи линију предпоследњег играча, заостаје или иде много напред, касно реагује код давања знакова или прерано сигнализира, не пријављује судији прекршаје или неспортско понашање које судија није видео, неспортски се понаша према судији, играчима, службеним лицима и гледаоцима.

Оцена слаб (1)

Оцена слаб 1 се даје помоћнику судије за изразито слабо обављену дужност као и за тешке грешке и пропусте које су имале непосредног утицаја на коначан исход утакмице, ова оцена даје се помоћнику судије који током утакмице испољи већу збуњеност, колебаљивост у давању знакова, несигурност у процени офсајд положаја и преласка лопте преко граничних линија или у означавању стране која је

последња играла лоптом. Као грешка теже природе због којих ће делегат, инструктор или посматрач оценити помоћника судије оценом слаб (1) треба подразумевати: ако је пропустом помоћника судије неправилно постигнут или поништен регуларан погодак а ово је имало утицаја на коначан исход утакмице, ако је помоћник судије пропустио да позове главног судију и укаже на играча који је иза лсђа судије а на делу терена који тај помоћник судије контролише учинио такав неспортски испад који заслужује примену васпитне мере и томе сл. случајеви.

III. ПОСТУПАК КОД ОЦЕЊИВАЊА СУДИЈА

Делегат, инструктор или посматрач при давању оцене за успешно суђење морају поштовати критеријум: да оцена добар 3 потврђује успешно, стандарно добро суђење, а оцена врлодобар 4, још јаче - веома успешно суђење. Оцене добар 3 и врлодобар 4, могу се кориговати за 0,5 поена за утакмице са наглашеним набојем који није последица погрешно донетих или пропуштених одлука судије, за дерби сусрете, за бараж, за утакмице које одлучују о критичним местима на табели, о местима за прелаз у виши или нижи степен такмичења и сл.

Оцена одличан 5 даје се за изузетно успешна и ретка суђења тежих сусрета који обилују бројним догађајима које је судија изузетно тачно и благовремено процењивао и пресуђивао.

Негативне оцене слаб 1 и недовољан 2, у принципу, дају се за суђења која нису на нивоу такмичења утакмице која се суди.

Делегат, инструктор или посматрач самостално, на основу свог уверења заснованог на стручном знању и искуству, одмерено, без претеривања, оцењује суђење у складу са овим Упутством.

Делегат, инструктор или посматрач обавезни су да оцене по завршеној утакмици суђење судије и помоћника судије и извештаје доставе органу за одређивање службених лица и Комисији за унапређења суђења. ^

Делегат је обавезан да непосредно по завршеној утакмици оцени суђење судије и помоћнике судије и оцене упише у записник са утакмице.

Инструктор и посматрач на посебном обрасцу који је усвојила Комисија за унапређење суђења даје извештај о суђењу са бројчаном и описном оценом.

Делегат, инструктор и посматрач посебно и обавезно детаљно описују и образлажу дате оцене - одличан (5) и врлодобар (4,5), као и дате оцене недовољан (2) и слаб (1), с тим што су дужни да наведу све елементе због којих су се определили да дају оцене недовољан (2) и слаб (1).

Не придржавање у оцењивању суђења на утакмицама од стране делегата, инструктора и посматрача има последице које су предвиђене Правилником о судијама и суђењу, као и позивање на дисциплинску одговорност.

Ово Упутство ступа на снагу даном доношења и примењиваће се јединствено на територији Фудбалског савеза Србије.

ПРЕДСЕДНИК КУС-а
ЗОРАН МАРЈАНОВИЋ